

VIETNAM, HVAD VAR DET NU DET VAR?

Vi vandt krigen, siger talsmanden
i præsidenternes kontor,
alle slagene
vandt vi og kunne ha sejret hélt
og holdent,
havde dumme folk på gaden
ikke nedstemt sønnernes dåd.
Andre vinde
blæste:
Vietnam, hvad var det nu det var?
En bro, en xylofon af svære planker,
bøfler havde slæbt dem i Bøflens År,
vu huong-træer, cho chi-træer,
mænd havde fældet dem,
skåret dem op
til tømmer, femogtyve meter høje træer,
slæbt og slæbt i Bøflens År.
Vietnam,
hvad var det nu det var?

Et smalt land
mellem den ét hundred og anden
og ét hundred og elvte længedegrad
øst for Greenwich, tidens midtpunkt,
og udstrakt fra Krebsens Vendekreds
til niende nordlige bredde.

Og vinden,
hvorfra blæser den?
Og var det befrielsen
præsidenterne vest for Greenwich
ifølge syv-cifrede regnestykker,
drab minus tab, med en øget indsats
af sønner kunne ha forpurret?
Her var det,
et smalt land: et bælte af skov,
vu huong-træer, cho chi-træer, banyan,
nim, koraltræ, vild banan og figen;
regn
vaskede støvet af deres blade;
tigre,
elefanter, fugle og sommerfugle:
de første flygtninge for giftforsøg.
Lavland i syd
og både der sejlede
mellem rismarkerne
eller stod stille,
for her kunne pludselig tiden
i stor tålmodighed stå stille;
sorte røghindhyllede jernskrog
skubbede sig op ad flodmundinger
gennem rør og åkanders fletværk
for at laste blandt andet teak,

rosentræ, ibenholt, sukker og zink
og det grædende træs tårer kautsjuk;
egretter lettede, æterisk sølvhvidt,
gribbe i årvågen glideflugt
og fra himlen
som i ét nu sluppet løs
fra et tusindtal våbenvelsigneres rygge,
styrtdykkende kors.
Og vinden,
stormen der væltede ind fra havet,
diger som smuldrede,
alle afgrøderne
der skylledes væk,
en mur af vand,
og alle hytterne der splintredes,
ilden.
Efter hvert brag udvidede stilheden
sit rige af olie og stål,
brand,
lammelse, kulde.
Vietnam, i dine bjerge
standsede stjerne foran dybe kløfter
så at broer måtte bygges, af bambus,
af tungere bjælker,
en bro over Song Koi,
en bro over Song Ma, over Kong og San.

Af Erik Stinus
Fra: BROKKER TIL EN BØN
Forlaget Vindrose, 1985

Hvorfra blæser vinden? spurgte Hung
sin kammerat Kien,
og Kien kikkede op
mod trætoppene, Kien lyttede,
lagde øret til stammen og hørte vinden,
de skulle hugge stammen tynd
mod læsiden,
lagde øret til bark
og hørte tonen i træet,
seksten trin
godt og vel til en bro i et eneste træ,
en tone at dele i seksten toner
med øksens tonløse hugg;
et træ i Vietnam,
i vinden; mænd som hugger og sveder,
slæber fra daggry og inden det mørkner
planter ungræser ud, stiklinger
til fremtidige broer;
og bøflen som slæber
i Bøflens År;
myggene, slangerne,
den blomstrende kaktus, nattens
springende øjne og ilden,
børnenes øjne,
vandet og vinden.

Så slog de bro
over kløften, planke for planke:
den skulle svaje, den skulle synge,
fra denne side de dybe toner
og når pigen gik over den med åg
og solhat og højsålede sandaler
lyde stadig lysere
og de sidste trin
før hun satte fødderne på den anden
landsbys jord,
og skrækken fortog sig,
klinge klart og skært som en piges latter.
Xylofon-broen i dine bjerge, Vietnam.
Og vind og glemsel i verden.
Vietnam,
hvad var det nu det var?
Et smalt land,
et genstridigt folk på små rationer
for præsidenterne vest for Greenwich
at besejre med skovdød,
eksploderende marker,
en kappe af ild
om børnenes kroppe,
med totalkrig
og indbydelser til flugt og belønning.

For hvert manglende trin i broen:
Skriget
mod afgrunden,
istedetfor Hung en soldat
efter tredive års længsel endnu ti år
på vagt,
og dér hvor Kien lyttede
til vinden i trætoppene, lagde øret
til bark, er for et øjeblik at røre
den jord en kvinde vendt tilbage
over broens vu huong-træsplanker,
dens mørkeste toner.
Hun rejser sig
på dette intetsteds,
går videre.
Mens giftsprederne, døende eller døde,
får medhold mod uretten i tidens
og verdens forrykkede midte,
kæmper hun
i dens udkant på to fronter
med åg og gevær for sine børns ret
til fredeligt arbejde, sundhed,
synet af risplanternes soldrukne duske
og grønne faner,
af dige, båd, plov,
løvklædte skove og lyst drømmende byer
i det kommende Bøflens År,
i dette intetland –
hvad er det nu
det hedder
og hvorfra blæser vinden?